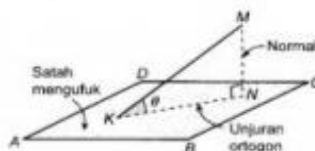

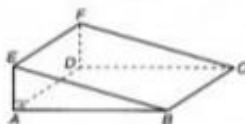
Garis Dan Satah Dalam Tiga Matra (Tingkatan 4)

Sudut di antara Garis dengan Satah

- Bentuk tiga matra ialah bentuk yang mempunyai panjang, lebar dan tinggi. Misalnya, kuboid, kubus dan prisma ialah bentuk tiga matra.
- Satah** ialah permukaan yang rata.
- Terdapat 3 jenis satah.
  - Satah mengufuk
  - Satah mencancang
  - Satah condong
- Normal** kepada suatu satah ialah garis lurus yang berserenjang dengan sebarang garis pada satah itu yang melalui titik persilangan normal dengan satah itu.
- Dalam rajah di bawah, unjuran ortogon garis KM pada satah $ABCD$ ialah garis KN , di mana titik N terletak pada satah dan garis MN ialah normal.
- Sudut antara garis KM dengan satah $ABCD$ ialah sudut terbentuk antara garis KM dengan unjuran ortogon KN , iaitu θ .

CONTOH 1

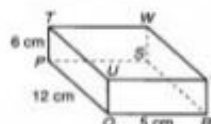

Rajah di atas menunjukkan sebuah prisma tegak bertapak segi empat tepat $ABCD$ terletak pada meja mengufuk. Nyatakan satah mengufuk, satah mencancang dan satah condong.

Penyelidikan

Satah mengufuk = $ABCD$
 Satah mencancang = ABE , CDF dan $ADFE$
 Satah condong = $BCFE$

CONTOH 2

Rajah di atas menunjukkan sebuah kuboid bertapak segi empat tepat mengufuk $PQRS$.

- Nyatakan normal kepada tapak $PQRS$.
- Nyatakan normal kepada satah $RSWV$.
- Nyatakan unjuran ortogon garis TR pada satah $PQRS$.
- Nyatakan unjuran ortogon garis PW pada satah $TUVW$.

Pemyelesaian

- (a) Normal ialah PT , QU , RV dan SW .
- (b) Normal ialah TW , UV , QR dan PS .
- (c) Unjuran ortogon ialah garis PR .
- (d) Unjuran ortogon ialah garis TW .

CONTOH 3

Rajah di atas menunjukkan sebuah prisma tegak bertapak segi empat tepat $PQRS$ pada satah mengufuk. Nyatakan sudut di antara

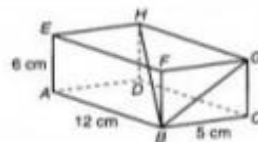
- (a) garis PT dengan tapak $PQRS$,
 (b) garis QT dengan tapak $PQRS$,
 (c) garis QU dengan satah $RUTS$.

Pemyelesaian

- (a) Sudut di antara garis PT dengan tapak $PQRS$ ialah $\angle TPS$.
- (b) Sudut di antara garis QT dengan tapak $PQRS$ ialah $\angle TQS$.
- (c) Sudut di antara garis QU dengan satah $RUTS$ ialah $\angle QUR$.

TIP PEPERIKSAAN

Unjuran ortogon garis QU pada satah $RUTS$ ialah garis RU .
 Jadi, sudut di antara garis QU dengan satah itu ialah $\angle QUR$.

CONTOH 4

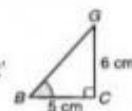
Rajah di atas menunjukkan sebuah kuboid bertapak segi empat tepat mengufuk $ABCD$. Hitung

- (a) sudut di antara garis BG dengan tapak $ABCD$,
 (b) sudut di antara garis BH dengan tapak $ABCD$,
 (c) sudut di antara garis BH dengan satah $CDHG$.

Pemyelesaian

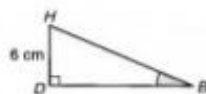
$$(a) \tan \angle GBC = \frac{6}{5}$$

$$\angle GBC = 50^\circ 12'$$

Sudut di antara garis BG dengan tapak $ABCD = \angle GBC$
 $= 50^\circ 12'$

- (b)

$DB = 13 \text{ cm}$ ← Guna trirangkap Pitagoras pada $\triangle ABD$.

$$\tan \angle HBD = \frac{6}{13}$$

$$\angle HBD = 24^\circ 47'$$

Sudut di antara garis BH dengan tapak $ABCD = \angle HBD$
 $= 24^\circ 47'$

(c)

$$\begin{aligned} HC &= EB \\ &= \sqrt{6^2 + 12^2} \\ &= 13.42 \text{ cm} \end{aligned}$$

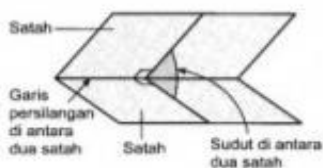
$$\tan \angle BHC = \frac{5}{13.42}$$

$$\angle BHC = 20^\circ 26'$$

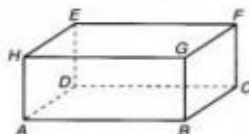
Sudut di antara garis BH dengan
satah $CDHG = \angle BHC$
 $= 20^\circ 26'$

Sudut di antara Dua Satah

1. **Persilangan di antara dua satah** ialah satu garis lurus. Garis lurus itu dinamakan garis persilangan di antara dua satah.
2. **Sudut di antara dua satah yang bersilang** ialah satu sudut di antara dua garis, satu pada setiap satah, yang dilukis dari titik yang sama pada garis persilangan dan berserenjang dengannya.

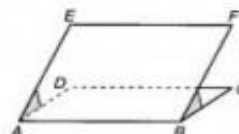
CONTOH 5

Rajah di atas menunjukkan sebuah kuboid dengan tapak mengufuk $ABCD$. Nyatakan sudut di antara
(a) satah $ABFE$ dengan tapak,
(b) satah AEF dengan $CDEF$,
(c) satah ACF dengan $BCFG$.

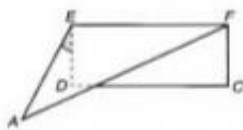
Pemyelesaian

(a)

Sudut di antara satah $ABFE$ dengan tapak $= \angle FBC$ atau $\angle EAD$

(b)

Sudut di antara satah AEF dengan CDEF = $\angle AED$

Berhati-hati

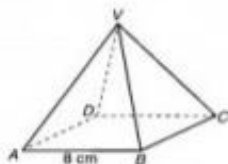
Sudut di antara satah AEF dengan CDEF tidak sama dengan $\angle AFC$.

(c)

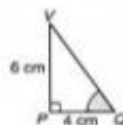
Sudut di antara satah ACF dengan BCFG = $\angle ACB$

CONTOH 6

Rajah di atas menunjukkan sebuah piramid tegak bertapak segi empat sama mengufuk ABCD. Jika tinggi piramid itu ialah 6 cm, hitung sudut di antara satah VBC dengan tapak ABCD.

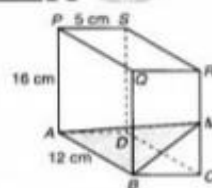
Penyelesaian

Biar P menjadi pusat tapak dan Q menjadi titik tengah BC .
 $\tan \angle VQP = \frac{6}{4}$
 $\angle VQP = 56^\circ 19'$

Sudut di antara satah VBC dengan tapak ABCD = $\angle VQP$
= $56^\circ 19'$

CONTOH 7

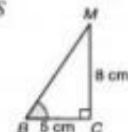
Rajah di atas menunjukkan sebuah kuboid. ABCD ialah tapak mengufuk dan M ialah titik tengah CR .

- (a) Namakan sudut di antara garis AR dengan satah ADSP.
- (b) Hitung sudut di antara satah ABM dengan tapak ABCD.

Penyelesaian

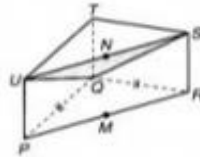
- (a) Sudut di antara garis AR dengan satah ADSP = $\angle RAS$

- (b) $\tan \angle MBC = \frac{8}{5}$
 $\angle MBC = 58^\circ$

Sudut di antara satah ABM dengan tapak ABCD = $\angle MBC$
= 58°

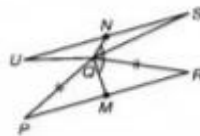
1.

Rajah di atas menunjukkan sebuah prisma tegak dengan sebuah segi tiga sama sisi PQR sebagai tapak mengufuk. M dan N ialah titik tengah PR dan SU masing-masing. Namakan sudut di antara satah PQR dengan satah UQS .

- A $\angle NQR$ C $\angle NQM$
B $\angle SQM$ D $\angle UQM$

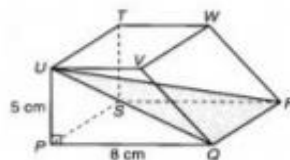
Penyelesaian

Sudut di antara satah PQR dengan satah $UQS = \angle NQM$

Jawapan: C

2.

Rajah yang diberi menunjukkan sebuah prisma bertapak segi empat sama mengufuk $PQRS$. Trapezium $PQVU$ ialah keratan rentas seragam prisma itu. Permukaan segi empat tepat $PSTU$ adalah tegak dan permukaan segi empat tepat $QRWV$ adalah bercondong. Hitung sudut di antara satah QRU dengan tapak $PQRS$.

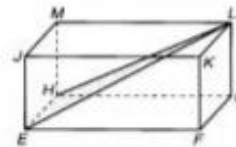
Penyelesaian

$$\tan \angle UQP = \frac{5}{8}$$

$$\angle UQP = 32^\circ$$

Sudut di antara satah QRU dengan tapak $PQRS = \angle UQP = 32^\circ$

3.

Rajah di atas menunjukkan sebuah kuboid dengan tapak mengufuk $EFGH$. Namakan sudut di antara garis HM dengan satah EHL .

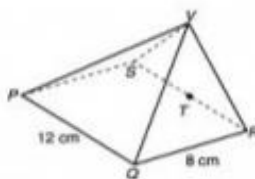
- A $\angle HLK$ C $\angle MHL$
B $\angle MHK$ D $\angle MHE$

Penyelesaian

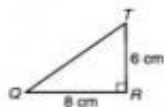
Sudut di antara garis HM dengan satah $EHL = \angle MHL$

Jawapan: C

4.

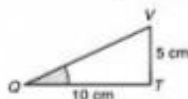

Rajah di atas menunjukkan sebuah piramid $VPQRS$. Tapak segi empat tepat $PQRS$ adalah mengufuk. T ialah titik tengah SR . Mercu V adalah 5 cm tegak di atas titik T . Hitung sudut di antara garis VQ dengan tapak $PQRS$.

Penyelesaian

$$QT = 10 \text{ cm}$$

Guna trirangkap
Pithagoras.

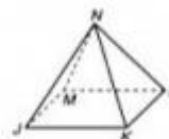

$$\tan \angle VQT = \frac{5}{10}$$

$$\angle VQT = 26^\circ 34'$$

Sudut di antara garis VQ dengan tapak $PQRS = \angle VQT = 26^\circ 34'$

5.

Rajah di atas menunjukkan sebuah piramid tegak bertapak sisi empat mengufuk $JKLM$. Sudut di antara garis NM dengan tapak $JKLM$ ialah

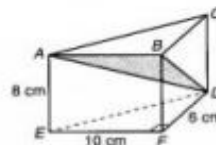
- A $\angle LNJ$ C $\angle JML$
B $\angle NKJ$ D $\angle NMK$

Penyelesaian

Sudut di antara garis NM dengan tapak $JKLM = \angle NMK$

Jawapan: D

6.

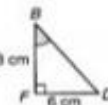

Rajah di atas menunjukkan sebuah prisma tegak. Segi tiga bersudut tegak ABC ialah keratan rentas seragam prisma itu. Hitung sudut di antara satah ABD dengan $ABFE$.

Penyelesaian

$$\tan \angle DBF = \frac{6}{8}$$

$$\angle DBF = 36^\circ 52'$$

Sudut di antara satah ABD dengan $ABFE = \angle DBF = 36^\circ 52'$